

Interviu aparut in publicatia *Evenimentul Zilei*, 16 Februarie 2007

Jurnalisti: Razvan Ionescu, Ioana Lupea

Directorul SRI confirma: grupuri de interese incearca sa manipuleze media

George Maior sustine ca, in dosarul "Energia", aceleasi rapoarte au ajuns si la presedinte, si la premier si ca nu este problema SRI ce a dedus fiecare din aceste informatii.

Razvan Ionescu: Cum ati gasit SRI: un pic mai bine sau un pic mai rau decat va asteptati?

George Maior: Ceva mai bine decat ma asteptam, dar departe de ceea ce as vrea sa fie peste cativa ani.

Ioana Lupea: Era un post la care v-ati gandit. Ati discutat vreodata cu PSD ca, in situatia in care va castiga alegerile, sa fiti seful SRI?

Ma gandeam la zona Apararii.

R.I.: Cum merge relatia cu Traian Basescu?

Este o relatie buna cu presedintele din punctul de vedere al misiunilor pe care le are SRI. Apropo de toate aceste dezbateri, aceste judecati emise cu prea multa lejeritate intelectuala: exista o independenta clara a SRI, serviciul nu poate fi fortat sa faca anumite lucruri nici de prim-ministru, nici de presedinte.

R.I.: Cat timp credeti ca ii trebuie unui sef de serviciu secret sa simta ca si-a dus planul pana la capat? Pentru unii au fost treizeci de ani, pentru altii patru?

Un termen rezonabil, observat si in activitatea altor sefi de servicii, e cam de patru-cinci ani. Ai posibilitatea sa formulezi o politica a secretelor pe care orice serviciu o face in apararea securitatii nationale, o viziune de transformare a serviciului pe care ai timp sa o implementezi, capatand si experienta.

I.L.: Care sunt principalele directii de reforma in SRI?

Toate serviciile trec, dupa terminarea Razboiului Rece, printr-un proces de reforma organizationala si a misiunilor. Se trece de la un sistem foarte rigid, piramidal, la unul flexibil, bazat pe autonomie decizionala, astfel incat noile riscuri sa fie mai bine contracarate. Sunt riscuri transnationale, ca terorismul si neoterorismul, incep pe un teritoriu, traverseaza un altul, se intersecteaza cu alte amenintari. Mai sunt si altele, legate de energie, o problema serioasa de securitate nationala in multe state europene, de pandemii. In lumea postmoderna nu exista punct fix la care sa te uiti, pe care sa-l monitorizezi si sa-l contracarezi din punctul de vedere al securitatii nationale.

R.I.: E greu sa recrutezi un agent?

Am gasit un serviciu cu o medie de varsta de 35-36 de ani. Avem posibilitatea recrutarii direct din universitati de specialisti pe aceste domenii noi. Procesul de intinerire si de profesionalizare va continua intr-un ritm mai accelerat. Dar incercam sa gasim un echilibru, pe anumite zone pastram si cadre cu experienta. Trebuie sa oferim cunoastere pentru stat si cetatean, sa punem pe masa decidentilor informatie care sa duca la optiuni.

I.L.: Unde va educati agentii?

Incercam sa revigoram sistemele proprii de pregatire, Academia si centrele de pregatire. Sunt oferte de pregatire primite de la parteneri din exterior.

R.I.: Pentru cine dorea inainte de '89 sa se angajeze in serviciu era mult mai simplu, se luau capii de la facultati, erau privilegii. Acum e mai greu, tinerii au alternative aici, afara. Cum ii motivati?

Cred ca am depasit faza mai romantica. S-a schimbat modul in care este privita cariera, iar o parte din ea petrecuta intr-un sistem de intelligence poate ajuta si in segmentul privat.

R.I.: Daca v-ati afla acum fata in fata cu cel mai bun hacker din Romania si chiar v-ar trebui un astfel de om, cum l-ati convinge?

Am avut o discutie foarte interesanta cu un serviciu strain care nu intelegea de unde imaginatia si profesionalismul romanilor in IT, unii au fost ingrijorati. Nu suntem singurii, mai sunt indienii si cateva tari

nordice. Accesul la tehnologie - partea tehnologica se va moderniza foarte mult in SRI - poate fi destul de apetisant pentru un tanar interesat de IT.

I.L.: Si salariul?

Aici mai e mult de facut, salariile sunt inca mici, in ciuda unor prejudecati.

R.I.: Mai aveti oameni care au lucrat in fosta Securitate?

In jur de 5%-6%, personal care a lucrat in zona tehnica, si nu in acele directii faimoase. E o problema pe care o consider rezolvata.

I.L.: Inainte de a prelua functia, v-ati consultat cu fosti sefi SRI?

Am discutat cu toti fostii sefi ai serviciului in momentul preluarii functiei, e normal sa ai un contact cu ei. Acest lucru trebuie sa intre si in cultura noastra institutionala. Fiecare a avut o anumita contributie la evolutia SRI. Le-am cerut pareri profesionale, unele au fost interesante, altele poate mai putin.

R.I.: In filme - cred ca asa se intampla si in realitate - un sef de servicii secrete isi cheama un batran intelept care a apucat si Razboiul Rece, si Olimpiada de la Munchen.

Sa stiti ca tin legatura cu anumiti oameni care au lucrat in sistem si care sunt acum in afara serviciului. E interesant sa vezi evolutia de dinainte de 1989 pe anumite domenii importante si azi. Sa stiti ca au existat si profesionisti care - nu vreau sa fac nuanteri sau distinctii - pot sa contribuie in continuare cu experienta.

R.I.: Mai aveti resurse, arhiva, date dinainte de 1989, atat cat au serviciile americane sau britanice?

Exclusiv pe securitate nationala, contraspionaj, terorism. E normal sa existe o asemenea arhiva in orice serviciu. Ea continua peste ani chiar daca a existat o ruptura fundamentala de sistem pentru ca exista riscuri care se perpetueaza in timp.

R.I.: S-a schimbat viata dumneavoastra dupa ce ati acceptat sefia SRI?

Imi petrec foarte mult timp la birou, dar incerc ca macar pasiunile si hobby-urile sa le pastrez, ma refer in primul rand la citit.

Infiltrari

„Se manifesta un interes mai pronuntat al unor servicii asupra Romaniei”

R.I.: Puteti sa ne spuneti numele ofiterilor acoperiti din presa sau pe ale acelora de la „Evenimentul zilei”?

Pot sa va spun ca presa este o zona pe care orice serviciu de informatii trebuie sa o aiba la indemana daca vrea sa protejeze securitatea nationala. Orice masura vizeaza doar protectia minimala impotriva unor atacuri informationale din centre exterioare Romaniei, care pot influenta opinia publica.

R.I.: Nu exista pericolul ca publicul sa nu mai primeasca o informatie lipsita de obiectivitate sau orientata, poate cu buna intentie, de un serviciu secret?

Eu cred ca nu mai exista acest risc.

I.L.: Presa din Romania este permeabila la asemenea atacuri?

Trebuie sa fim constienti ca exista interese care se manifesta mult mai subtil, care pot genera agresiuni informationale in scopuri precis delimitate. Mitologia capacitatii SRI sau a oricarui serviciu de a directiona, inclusiv prin ofiteri acoperiti, dezbaterea publica, este complet falsa si periculoasa. Dar vad ca este folosita cu succes. Un serviciu nici nu-si permite sa actioneze astfel, mai devreme sau mai tarziu va fi descoperit.

I.L.: Exista in acest moment un interes sporit pentru Romania al altor structuri?

Se manifesta, intr-adevar, un interes mai pronuntat al unor servicii asupra Romaniei. Exista o evolutie interesanta in planul relatiilor internationale, dintre marile puteri, chiar in ultimele zile. Suntem la granita spatiului euroatlantic, unde se produc fenomene intense din punctul de vedere al structurii sistemului international.

R.I.: Presedintele s-a speriat ca Gazprom achizitioneaza la Bursa actiuni OMV, desi nu putea sa cumpere un pachet mai mare de 5a. A spus ca a intrebat in CSAT si ca n-a stiut nimeni sa-i raspunda.

Noi, SRI si SIE, am mentionat atunci aceasta posibilitate, fara insa sa o fi documentat foarte bine. Informatiile noastre fac parte dintr-un puzzle, pe care si altii trebuie sa-l completeze, inclusiv din surse deschise, din pacate mai mult neglijate. Pe multe domenii, Bursa, energie, vom consulta experti din afara serviciilor, suntem in curs de a lua aceasta decizie.

I.L.: Cererea dumneavoastra ca SRI sa realizeze acte premergatoare si pe coruptie a fost intampinata cu proteste.

Coruptia s-a diminuat mult in ultimii doi ani. Nu este important daca aceasta prevedere va exista sau nu, este importanta o noua relatie intre serviciu si Parchet, mai flexibila. Relatia cu Parchetul s-a imbunatatit foarte mult in ultimul timp.

I.L.: Presupuneti ca ar fi un interes pentru limitarea atributiilor serviciilor secrete?

Este, in primul rand, interesul unora de a lucra cu aceasta dezbatere.

I.L.: Mai exista o competitie intre servicii?

Avem o cooperare buna cu SIE. As vrea sa cooperam mai mult cu Directia de Informatii a Armatei.

Drumul notelor secrete

„In cazul „Energia” au fost informati si presedintele, si premierul”

R.I.: Admiteti ca exista grupuri ilegitime de interese in Romania, asa cum spunea presedintele Basescu? Credeti ca incearca uneori sa influenteze agenda opiniei publice prin media?

Da.

R.I.: Si ati reusit sau ati incercat sa le contracarati.

Da.

R.I.: Se intampla asta mai mult in ultima vreme, pentru ca toata dezbaterea publica pare mai schizofrenica decat acum un an?

Nu cred ca e vorba despre o intensitate sporita. Dar acum traim asemenea momente.

I.L.: Aceste grupuri de interese oculte ar putea avea legatura cu grupuri din afara Romaniei?

Nu comentez.

R.I.: Sunteti acuzati si dumneavoastra, si SIE ca discriminati beneficiarii informatiei. S-a intamplat recent in dosarul „Energia” cand ati fost criticat ca nu ati trimis notele si presedintelui, si premierului.

Am dat un comunicat atunci, am crezut ca este foarte clar. Intr-o asemenea problema nu puteam, din punct de vedere profesional, sa operam arbitrar sau preferential. Serviciul este, in primul rand, un serviciu independent politic. Nu opereaza cu discriminari pentru ca, daca ar face acest lucru, s-ar intoarce foarte repede impotriva sa. In acest caz particular au fost informati si presedintele, si premierul.

R.I.: Prim-ministrul a stiut ca exista ministri care au discutat, constient sau nu, cu presupusi spioni?

SRI nu transmite nici presedintelui, nici primului-ministru note de convorbiri telefonice, doar rapoarte bazate pe multiple surse. Au fost transmise si catre presedinte, si catre primul-ministru. Daca se putea deduce din asemenea rapoarte ca informatiile au fost obtinute si prin mijloace tehnice este o alta chestiune. Acestea nu priveau ministrii, ci grupari din sfera energiei.

I.L.: Unul dintre beneficiarii legali era chiar ministrul economiei. Le-ati transmis si acestuia?

Au ajuns in zona guvernamentala foarte multe. Vorbim despre preventie. Dar cand preventia nu mai poate functiona, informatia se transmite la nivelurile superioare.

I.L.: In acest caz ati fost multumit de raspunsul beneficiarilor din guvern?

In acest caz nu vreau sa comentez mai mult. Nu putem sugera tipul de decizii beneficiarului, nici verifica daca ele s-au luat. 80a dintre informatiile noastre ajung la guvern, unele poate nu plac, altele poate sunt imperfecte. Cred insa ca, in coro-borare cu alte informatii, inclusiv din surse deschise care stau la indemana guvernului, se pot lua decizii mai eficiente. Am transmis o scrisoare si primului-ministru, si ministrilor cand am fost instalat pentru a afla la ce informatii se asteapta. Am avut discutii, eu zic bune, cu premierul.

I.L.: Ati ridicat in CSAT problema raspunsului beneficiarului?

Am ridicat-o. Am avut in CSAT discutii si despre tema energetica, am oferit informatii despre securitatea energetica din toamna, am primit si feed-back. Dar comunicarea trebuie sa existe continuu. Eu incurajez ministrii sa sune daca au o problema, o intrebare. Uneori am impresia ca multi nu sunt constienti ca activitatea unui serviciu reprezinta un suport pentru cea guvernamentala.

Riscuri interne

Cazul Paltanea si Bucur, stiut din vreme la varful SRI

I.L.: Credeti ca SRI poate fi infiltrat cu oameni care au nevoie de informatii din afara sistemului?

Nu. Exista masuri serioase de protectie. Totdeauna, evident, exista un risc.

I.L.: De ce au ramas atat de mult in SRI, pana la declansarea anchetei penale in 2006, coloneii Paltanea si Bucur, acuzati de asociere cu crima organizata?

Sunt intotdeauna si probleme de acest gen, probabil ca vor mai fi.

I.L.: In cazul acesta au fost avertismente din partea diviziei de protectie interna catre conducerea SRI?

Au fost.

Cine asculta pe cine

„Un centru unic de interceptari ar genera un alt serviciu”

I.L.: SRI este de acord sa existe un singur centru de interceptare, in subordinea parlamentului, asa cum sustin PNL si PSD?

SRI, si partea sa tehnica de interceptari, se afla deja sub controlul parlamentului. Ar fi paradoxal sa se creeze un asemenea centru, care ar genera un alt serviciu de informatii destinat interceptarilor. Orice serviciu din lume trebuie sa aiba propriile capacitati in acest domeniu. Viteza evenimentelor impune strangerea informatiilor din mai multe surse, inclusiv cea tehnica. Si ma gandesc in special la terorism. N-as vrea sa ajungem in situatii dramatice si apoi sa ne reprosam retroactiv ca, de dragul unor simboluri, am facut asemenea schimbari.

R.I.: Toate structurile de informatii au resurse sa faca interceptari?

Exista si la Serviciul de Informatii Externe, si la Directia de Informatii a Armatei, si la institutii din zona justitiei in activitatea specifica, Parchet, DIICOT, DNA. Nu se cunoaste insa ca SRI face nici 15%-20% din ascultari.

I.L.: Exista si structuri din afara celor informative care se ocupa cu interceptarea convorbirilor telefonice?

Da, cred ca exista asemenea structuri in afara celor legale si statale, lucru extrem de periculos, cu efecte negative asupra normalitatii vietii, a dezbaterilor publice. Ar trebui ca legislatia sa impuna restrictii si interdictii clare.

I.L.: Grupurile de interese mafiote au acces la interceptari alternative?

Nu comentez.

R.I.: De ce credem toti ca ne asculta serviciile?

Suferim de un sindrom Yalta. Yalta a fost un eveniment care a afectat dramatic evolutia statului roman, dar si un sindrom care explica situatia internationala a Romaniei prin intelegeri „oculte”. Acesta s-a perpetuat si se manifesta si in plan intern prin refuzul de a vedea detaliile sau din interesul unor actori care nu doresc sa explice anumite fenomene si le pun pe seama serviciilor ce nu pot vorbi in mod direct.

R.I.: Nu tine si de transparenta serviciilor secrete?

Da, este si asta. Dar transparenta nu poate merge foarte departe pentru ca intram intr-un paradox. Vorbim despre servicii secrete transparente. Este adevarat ca trebuie sa comunicam mai mult, dar exista o politica a secretului in toate structurile secrete, in slujba statului si a cetateanului.

Relatii

Chiar si in medii private trebuie sa fii extrem de atent la discurs

R.I.: Ati fost membru PSD. Este un avantaj sau un dezavantaj in relatia cu Basescu?

Nu simt nicio prejudecata fata de precedenta mea calitate de membru PSD.

I.L.: De ce regreta Mircea Geoana ca a fost de acord cu numirea dv.?

Poate pentru ca eram mai util in partid la dezbaterile privind Legile sigurantei nationale. Cred ca este important sa se realizeze reforma serviciilor de informatii, asa ca nu vad de ce ar exista regrete.

I.L.: Aveti prieteni in PSD?

Prietenii ti-i faci, de regula, pe viata. Nu conteaza ca sunt din PSD, din alt partid sau din societatea civila. Sunt putini oricum.

I.L.: Vorbiti despre politica acasa?

Uneori fac analize cu cei apropiati, cred ca toti facem asta. Dar aici, chiar si in medii private, trebuie sa fii extrem de atent la discurs. Pentru ca intr-o societate care tine mult la diverse teorii conspirationiste, din diverse ratiuni, inclusiv istorice, e bine ca limbajul sa fie retinut.

George Maior